

Asia: VN/15019/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit muutosehdotuksista

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Hallituksen esitysluonnoksen yleiset tavoitteet yksityistielain selkeyttämisestä, tiekuntien hallinnon sujuvoittamisesta, liikenneturvallisuuden parantamisesta sekä tieosakkaiden oikeusturvan vahvistamisesta ovat kannatettavia. Esitysluonnoksessa jää kuitenkin merkittävä puute yksityistielosseja ja -lauttoja koskevan sääntelyn osalta.

Yksityistielossit ja -lautat ovat monilla saaristo- ja järvalueilla välttämätön osa liikkumista, asumista ja elinkeinojen harjoittamista. Niiden kautta hoituu niin työssäkäynti, koulukuljetukset kuin raskaat kuljetukset. Nykyisessä yksityistielaisissa yksityistielossit ja -lautat mainitaan vain välillisesti tiealueen määritelmässä, eikä niiden asemasta, vastuista tai rahoituksen turvaamisesta säädetä selkeästi. Tämä aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta ja vaikeuttaa tiekuntien pitkäjänteistä toimintaa.

Yksityistielossien ja -lauttojen rahoitus on erityisen haavoittuvaa. Valtionavustusta koskeva asetustaso ei turvaa rahoituksen vähimmäistasoa, ja yksityisteiden rahoituksen vaihtelut heijastuvat suoraan lossien ja lauttojen toimintaedellytyksiin. Tämä heikentää saaristoalueiden asukkaiden ja elinkeinojen edellytyksiä sekä alueiden elinvoimaa.

Lisäksi Liikenne 12 -suunnitelmassa esitettyjä kirjauksia yksityistielossien rahoituksen turvaamisesta ja rahoituksen mahdollisesta eriyttämisestä ei ole huomioitu nyt lausunnolla olevassa lakiesitysluonnoksessa. Suunnitelman toimeenpanon viivästyminen lisää epävarmuutta ja on ristiriidassa suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden kanssa.

Esitykset

1)Yksityistielakia on tarpeen täydentää niin, että se sisältää selkeät ja kattavat säännökset ja määrittelyt yksityistielosseista ja -lautoista.

2) Lakiin tulee sisällyttää säännös, jonka mukaan yksityisten lauttapaikkojen valtionavustus määritetään olevan vähintään 80 % todellisista käyttö- ja kunnossapitokustannuksista.

3) Yksityistielossien ja -lauttojen rahoitus on välttämätöntä erottaa muusta yksityistierahoituksesta ja turvata erillisellä määrärahapäätöksellä.

Pyydän julkaisemaan lausunnon myös hankesivuilla.

Kommentit muutosten vaikutuksista

Muutokset ovat kannatettavia, mutta yksityistielaisissa ei säädetä yksityistielosseista ja -lautoista selkeästi ja kattavasti, vaan ne jää hyvin vähälle ja puutteelliselle käsittelylle.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Yksityistielaisissa ei varsinaisesti säädetä yksityistielossien ja -lauttojen osalta juuri mitään eikä hallituksen esitysluonnos sisällä tätä koskevia muutosesityksiä, tämä vaatii huomattaavasti tarkempaa käsittelyä ja määrittelyä.

Valtion rahoitus yksityisteiden perusparannus- ja rakentamistöihin tulee olla huomattavasti varmemmalla ja pysyvämmällä perustalla. Tämä ei ole lausuttavana, mutta asian tärkeydestä johtuen, tuomme sen nyt esille. Yksityistiet ovat maaseudun, jota on yli 95% Suomen pinta-alasta, asumisen, elinkeinotoiminnan, turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta perusinfraa, jonka tulee olla hyvässä kunnossa. Yksityistielossien valtionavustus on elämisenehto saaristoalueilla.

MTK pitää voimassa olevaa yksityistielakia kokonaisuutena toimivana ja katsoo, että esitetyt muutokset ovat pääosin tarpeellisia täsmennyksiä ja ajanmukaistuksia. Muutoksilla vastataan useisiin käytännössä ilmenneisiin ongelmiin tiekuntien hallinnossa, yksityisteiden ylläpidossa sekä tiedonsaannissa.

Yksityisteiden osalta on tärkeää huomioida että, ne sijaitsevat pääosin yksityisessä omistuksessa ja ovat maa- ja metsätalouden, muun elinkeinotoiminnan, huoltovarmuuden sekä maaseudun elinvoiman kannalta keskeisessä roolissa, ja vaikuttavat alueiden tulevaan kehitykseen.

Esitysluonnos vastaa pääosin tiekuntien ja yksityisteiden käytännön tarpeisiin. Tiedonsaantia ja sähköistä viestintää koskevat täsmennykset ovat tarpeellisia ja ajanmukaisia. On kuitenkin pidettävä huolta, että maanomistajan oikeudet ja tienpidon tarpeet säilyvät tasapainossa.

Pyydän julkaisemaan tämän lausunnon myös hankesivuilla.

Jari Lantta
Keskustan Savitaipaleen kuntayhdistys ry, puheenjohtaja